

citae, satisque se ipsa commendat. Absit, ut hypocrisis locus sit supplicationibus, & excusationibus? Quid B. Laurentii Justiniani (a) querela gravius? Sunt, inquit, viri subdoli, malitia pleni, dolo astuti, Ministri diaboli, iniquitatis Magistri, semper prava mendacia componentes, hypocrisin sub tegmine sanctitatis tegentes, quorum perditio festinat, & confusio prope est: Quæstum pietatem putant, hominibus placere anhelant. Honores, Dignitates, & ecclesiastica omni cum studio quærant beneficia. Quis ab hypocrisi excusaret artes, & mores eorum, qui dispensationes ad excusandum excusationes tam passim obtinent? Non satis, inquit S. Bernardus (b), de propria causa confidentes, remorsas, ac remordentes conscientias Apostolica conati estis delinire licentia: frivolum satis remedium, quod non est aliud, nisi more Protoplastorum, cauteriatis conscientis texere perizomata, videlicet ad velamentum, non ad medicamentum. Apostolicam, inquit, licentiam quæsimus, impetramus. Utinam non licentiam quæsissetis, sed consilium; id est, non ut liceret, sed an liceret? Unde tamen quærebatis licentiam; ut liceret, quod non licebat.

T I T. IV.

De Ordinaria Beneficiorum Provisione.

C A P. I.

De Jure Episcopi.

1. Quousque Ordinationi collatio beneficii cohæsit, solus Episcopus per suam Diocesin collator omnium beneficiorum fuit, quia Episcopus solus & collator omnium Ordinum fuit: atque in hac disciplina fere usque ad sæculum XI. stetimus.

2. Fuit tamen vetus mos, quod Episcopi, ut securius in electione Ministrorum procederent, consilium sui Cleri adhibere, populique testimonium de Ordinandorum moribus, & conversatione exquirere tenerentur. Juxta Decretum Concilii Carthaginensis IV (c). *Episcopus sine consilio Clericorum suorum Clericos non ordinet; ita, ut civium conniventiam, & testimonium quærat.*

No-

(a) B. Laur. Just. de cast. conn. c. 20. (b) S. Bern. supr.
(c) Conc. Carth. IV. c. 22.

3. Novo jure, quod ab Ordinatione collationem beneficiorum, titulo feudi disjunct, veteris juris Episcopalis supersunt illa vestigia, quod Episcopi sit, eos examinare, & probare, qui ad beneficia ab aliis nominantur; ejus sit, eos & instituire, & curam animarum, si tale sit beneficium, committere. Rescripsit Alexander III. consuetudinem pravam esse, quod Clerici ecclesiastica beneficia sine consensu Episcopi Diocesani, vel Officialium suorum recipiunt; minus, quam decet, cogitantes, quomodo id à Patrum sanctorum est institutionibus alienum, & ecclesiasticæ contrarium honestati. Refert. c. 3. de Instit.

4. Ad exemplum veteris Cleri successit, quod Episcopus & novo jure in institutione Ministrorum, collationeque beneficiorum aliquando consilium Capituli Cathedralis, quod Senatus Episcopi censetur, expetere teneatur. Est & Alexandri III. illud Decretum, quod Apostolica autoritate prohibet, ne Episcopus Abbates, vel Abbatissas, vel alias personas ecclesiasticas sine assensu, vel consilio Canonicorum suorum instituere, vel destituere præsumat. c. 4. de his, que fiunt à Prælat.

5. Quantum ad Præbendas Cathedrales hodie superest frequentius, quod eorum Canonicorum electio ad Episcopum, & Capitulum spectet. Sed non ubique eodem modo. In aliquibus Ecclesia Episcopi suffragium æquivaleret votis totius Capituli, ut Episcopus singulariter. Capitulum vero collegialiter suffragium ferat. Hinc alibi usus invaluit, quod hujusmodi juris exercitium divideretur per alternativam, seu per menses, & tempora, ut quilibet nomine consortis totum jus absque hac discrepantia exerceat. Plerumque hæc electio communis est Episcopo, & Capitulo, soletque Episcopus tanquam caput Capituli proponere, & concludere, ut ei non nisi in paritate votum decisivum sit; nisi aliunde ei & votum absolutum competat. Meminit Pontifex alterius consuetudinis, quod Episcopus Capitulo nonnunquam interveniat, ut Canonicus, ut ei proinde aliud votum non sit, quam alterius Canonici. c. 15. de Concess. Præb.

6. Exortis recentioribus exemptionibus Capitulum Episcopus ab electione Canonicorum, quam totam Capitulum suam fecit, exclusus est. Innocentius III. & hanc consuetudinem allegat, probatque. c. 31. de Elect.

7. Contra in nonnullis aliis Ecclesiis soli Episcopo jus est, conferendi Præbendas Cathedrales, ut in hac electione nec ad consensum, nec ad consilium Capituli adstringatur.

8. Quantum ad Ecclesias collegiatas jure communium eorum

Ca-

Canonicorum electio spectare videtur ad Capitulum una cum Decano, aut illo, qui Capitulo presidet. Quum vero plures earum aliquando fuere regulares, electio Canonicorum in multis illarum mansit apud solum Præpositum, tanquam qui tempore regularitatis erat caput Congregationis, idque ad normam regulæ monasticæ S. Benedicti, & canonicæ S. Chrodegangi.

9. Dignitates tam in Ecclesiis Cathedralibus, quam Collegiatis, quæ ipsum Capituli regimen, ac disciplinam canonicam spectant, ad electionem Capituli ordinariè spectant, nisi quod hodie fere primæ Dignitates in Collegiatis, & majores post Pontificalem in Cathedralibus nominationi Regiæ, aut indulto Pontificio, alicubi sint subjectæ. In Concordatis Germaniæ tamen & hæc illis accensentur, quibus jure ordinario providetur. Reliquæ Dignitates in Cathedralibus, quæ ad regimen Hierarchicum referuntur; uti sunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, ad solius Episcopi collationem plerumque pertinent.

10. Collatio beneficiorum, quousque Ordinationi cohæsît, actus Ordinis videbatur. Novo jure vero, actus jurisdictionis censetur. Vetat tamen Bonifacius VIII. Sede vacante Capitulum, ne liberas collationes Episcopi sibi arroget, *c. un. Ne Sed. vacant. in 6.*

11. Refert Cabassutius (a), quoad curata beneficia posse Capitulum Sede vacante saltem in Francia providere Parochiis, conferendo eas potius in titulum, quam Commendam. In Belgio passim Capitula Cathedralia Sede vacante instituunt concursum ad replendas Ecclesias Parochiales, sive ad Episcopi, sive ad aliorum Patronorum, Collatorumque ecclesiasticorum dispositionem spectantes.

12. Collatio, proprie dicta (b), communiter definitur, quod sit assignatio, seu concessio beneficii vacantis facta ab eo, qui potestatem habet. Hæc quidem, si fit solo jure Collatoris, ut non restringatur ad aliquam personam nominatam, & præsentatam, proprie collatio, veluti libera dicitur. Quippe si fiat alicui personæ quasi ex necessitate præsentationis, institutio, aut collatio necessaria appellatur.

13. Collatio libera differt ab electione, & præsentatione, quod, postquam acceptata fuit, etiam ante adeptam possessionem jus in re tribuat. Quippe per electionem, & præsentationem etiam acceptatam nihil plus acquiritur, quam jus ad rem. *c. 17. de Præb. in 6.*

Col-

(a) Cabassut. Theor. & Præx. Jur. Can. lib. 2. c. 3. (b) Cap. 2. De Collat. Forin.

14. Collatio alia est verbalis, alia realis: illa titulum, hæc possessionem spectat. Prior diversis nominibus in jure novarum Decretalium insignitur modo enim vocatio, alibi donatio, denique provisio appellatur. *c. 6. de Præb. & alibi.*

15. Juxta receptum stylum collatio fieri, aut probari nequit, nisi per litteras patentes in forma consueta expeditas (a). His testatur Collator, quod proprio motu, sola perspecta hominis habilitate, & merito processerit; nec mentio fit petitionis, vel intercessionis, quæ disciplinæ adversaretur, cujus externam speciem servare laboramus. Si vero collatio coacta sit, quia vel nominationi Patroni debita est, & hoc exprimendum est: cæterum Collator & hanc personam satis explorasse censetur.

16. In ipsis litteris oportet abhinc exprimi Ecclesiam, in qua beneficium est situm, ipsumque modum, quo illud beneficium est vacuum. His subjiciendæ sunt ad calcem subscriptiones duorum testium fide dignorum, quas insequitur subscriptio Notariorum duorum, aut Secretarii, & diei, qua facta collatio est, annotatio. Dies maximi momenti est in concessionibus, quæ non raro ex jure præventionis pendent. In provisionibus Romanis necesse est, ut dies illa conveniat cum regula Cancellariæ (b), quæ est *de verisimili notitia.*

17. Concurrentibus duabus collationibus, ex data (id est, die adscripta) de validitate subinde cognosci debet. Si ab eodem duæ collationes factæ; nec de prioritatem constet, neutra valet. Si à duobus factæ sint collationes duobus, is prior est, qui possidet. Si neuter est in possessione, collatio Pontificia præfertur provisioni Ordinarii. *cap. 31. de Præb. in 6.*

18. Collatio sæpe restricta est ad electionem (c), quæ personam, cui conferendum est beneficium, Collatori designat. Electionis nomen dupliciter sumitur, utpote vel specialiter, prout à reliquis modis provisionum distinguitur, vel generaliter, prout & eos modos, veluti præsentationes, nominationes quatenus & ipsæ delectum personæ connotant, complectitur.

19. Electio proprie dicta est designatio personæ ad certum beneficium plurium suffragiis collegialiter, capitulariterque facta. Est & hujus duplex species: alia enim est electio confirmativa, alia electio collativa. Est utriusque grandis differentia. In electione enim confirmativa oportet servare præscriptam formam. In Gallia regias nominationes admittit, præventionem autem Pontificiam ibi excludit &c.

20. Nihilominus utrique electioni multa supersunt communia.

(a) Fleur. Inst. cap. 21. (b) Reg. Cancell. 30. (c) Cap. 3. de Elect.

nia : imprimis , si electio ad Capitulum spectat , soli ii suffragium habere possunt , & vocandi sunt , qui Capitulum constituent , seu vere de Capitulo sunt , nisi ex speciali consuetudine , fundatione , aut privilegio , vel præscriptione extranei , utpote non Capitulares , ad electionem vocandi forent. *cap. 3. de Caus. Poss. & Prop.*

21. Ad electionem nemo vel Capitularium , vel extraneorum admittendus est , tametsi id ab eis aliis esset concessum , nisi saltem , & ad minus in Ordine Subdiaconatus sit constitutus per *Clem. 2. de Ætat. & Qualit.*

22. Qui jure suffragiis gaudent , vocandi sunt per signa solita , sive campanæ , sive vivæ vocis , si præsentibus sint ; absentes vero per literas , & Nuntios , si in Provincia sint. *cap. 35. de Elect.* Absentium citatio facienda est singulariter , si sciatur , ubi degant , & commode , & sine periculo fieri possit , per literas , aut Nuntium , nisi de consuetudine aliter servetur. Quod si nesciatur , ubi commorentur , citatio facienda est per edictum publicum in Ecclesia , vel ubi soliti sunt commorari &c.

23. Si vocati intra terminum præfixum , modo competens sit , non venerint , non sunt de cætero expectandi , poteritque iis absentibus ad electionem à præsentibus , tametsi pauciores sint , procedi , nisi absque periculo , & incommodo expectari possent absentes , qui aliqua causa necessaria , vel utili in vicinia detinentur. *cap. 18. & 19. de Elect.*

24. Concilium Lateranense IV. penitus interdixit , nequis in electionis negotio Procuratorem constituat , nisi sit absens in loco , de quo debeat evocari justoque impedimento detentus venire non possit , super quo , si opus fuerit , fidem faciat juramento , & tunc , si voluerit , uni committat de ipso Capitulo vicem suam. Refert. *c. 42. §. 1. de Elect.*

25. Juxta Constitutionem Bonifacii VIII. nedum uni , sed & pluribus vices suas absens , legitimo detentus impedimento , committere potest , ita tamen , ut cuique in solidum ea commissio fiat. Si nullus ipsorum in solidum fuerit constitutus , ipsorum aliquis non debet admitti. Mandatum absentis suscipere nullus Capitularium cogitur , nec extraneus Procurator invito Capitulo obtrudi potest. Ait Pontifex : *Cum unus est Procurator ex Capitularibus simpliciter constitutus , si is unum suo , alterum domini sui nomine , in scrutinio nominandum duxerit , nihil agit , nisi de certa eligenda persona sibi Dominus speciale dederit mandatum ; tunc enim in illam ejus , & in aliam suo nomine licite poterit consentire. Hic est tenor. cap. 46. de Elect. in 6.*

Non-

26. Nonnullibi tamen diversa consuetudo viget , ut absentes nec vocandi , nec expectandi sint. Ait Pontifex : *Cum in Ecclesiis Canonicorum Præbendarum , vel beneficiorum collatio capitulariter est facienda , absentes Canonici sunt vocandi ; nisi consuetudo habeat , eos ad talia non vocari. Refert. cap. 33. de Præb. in 6.*

27. Meminit Gregorius IX. veteris consuetudinis in Ecclesiis Galliæ , quod oporteret de toto regno Galliæ absentes vocari ; hæc ubique fere desiit , adeo , ut non vocentur , nisi qui sunt in civitate , vel oppido , ubi Capitulum congregatur. *c. 55. de Elect. & ibi Interpr.*

28. Si unus ex Electoribus sive præsentibus , sive absentibus , qui vocari debuit , præteritus est , de contemptu agere potest ad rescindendam electionem , tametsi unanimes fuisset , nisi postea amore pacis tacite , vel expresse consentire , aut acquiescere velit. *cap. 28. ibi.*

29. Vota ipsa electionis in communi Congregatione conferenda , & colligenda , ubi præsentibus adsint omnes Electores , sunt , quia non valet , nisi sit communiter celebrata. Nam ea , quæ fiunt ab aliqua Universitate , nomine Universitatis debent fieri per congregatos in unum. *c. 55. de Elect.*

30. Abhinc collata vota numerantur , ut à pluralitate suffragiorum , si respectu totius Capituli majora sint , concludatur , tametsi alii sint , qui dissentiant , vel contradicant. *c. 36. d. iii.*

31. Passim invaluit consuetudo , quod , præterita veteri collatione zeli ad zelum , meriti ad meritum , sola ratio ineatur numeri ad numerum , ut plurimæ lites , & oppositiones refecerent. Præscripsit Pontifex quondam hanc formam in electionibus Monialium. *c. 43. de Elect. in 6.*

32. Meminit alibi Bonifacius veteris statuti , aut consuetudinis , cujus vigore hodie passim in Cathedralibus Ecclesiis receptum est , ut Præbendæ , aliave inferiora beneficia , quæ ad electionem , collationemque spectant Capituli , per Hebdomadarium , seu Turnarium , ut vocant , conferantur ; seu quod is , in cujus hebdomada beneficium vacare contingit , unum præsentet Capitulo ; cui tanquam à toto Capitulo electo , beneficium conferatur. *c. 41. de Præb. in 6. & ibi Gloss.*

33. In electionibus confirmativis (a) , quæ spectant provisionem Ecclesiarum viduarum , triplex forma præscripta est ; utpote per compromissum , per inspirationem quasi divinam , & scrutinium. *c. 42. de Elect.*

34. Per compromissum dicitur fieri electio , quando eligendi *Epist. Van-Espen. T. II. H po-*

(a) Cap. 4. de Form. Elect.

potestas unanimi consensu Electorum committitur aliquibus viris idoneis, ut vice omnium provideant Ecclesiæ viduatae de Pastore. Compromissarii nihil agunt, si terminus mandati expresse vel tacite: v. g. eligendo indignum, excesserint. *cap. 37. de Elect. in 6.*

35 Quot debeant esse Compromissarii, quasve qualitates habere, in jure expressum haud est. Etenim & in unum compromitti potest. *cap. 8. de Elect.* Potest & compromitti in plures tum Capitulares, tum extraneos. *cap. 21. ibi.*

36 Altera forma est per quasi inspirationem. In antiquitate celebrantur plures electiones, veluti S. Ambrosii, S. Nicolai, S. Severini per veram inspirationem Spiritus S. factæ, quia communi suffragio, & ab omnibus concorditer, quasi divini Spiritus motu, nullo discrepante, absque ullo prævio tractatu electi sunt. Dicitur electio quasi per inspirationem Spiritus sancti celebrari, si prævio tractatu præmisso, aliisque solemnitatibus servatis Electores unanimiter in unum consentiant. *cap. 42. de Elect.*

37 Tertia forma electionis per scrutinium his verbis exprimitur: *Præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commode interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secreta, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi — ut is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel major, & sanior pars Capituli consenserit.* Refert. *ibi.*

38 Quantum ad Scrutatores oportet, eos esse tres, & ex ipso Collegio, utpote ex iis, qui jus eligendi vel jure, vel privilegio, & consuetudine habent, quia & hi, in ordiæ ad actum electionis, de Capitulo censentur. In electionibus Regularibus & frequens est, quod illi Scrutatores ab Ordinario nomineantur.

39 Scrutatorum est, vota electorum secreta, id est, seorsim ab aliis, exquirere, ut sic quisque liberius votum suum exprimere valeat, & vel per schedulam, vel per vivam vocem, ut aliquis Scrutatorum nomen electi scripto excipiat.

40 Enimvero & sigillatim quisque Electorum ad deponendum votum advocandus est, ut vitetur omnis confusio. Ergo bini, & terni simul admitti non possent, nec vel ultimus, vel unus præteriri, aut contemni.

41 Singulorum vota oportet esse certa, & absoluta. Rejiciuntur enim vota conditionalia, alternativa, & incerta, ut pro non adjectis habeantur. Si inter schedulas quædam appareat alba, tunc & ea abjecta, ac si non esset, cæteræ numerantur, *c. 2. de Elect. in 6.*

42 Votis in scripturam à Notario, vel Tabellione redactis, ea publicantur in communi, non exprimendo, in quorum favorem data sunt, vel quot ex Electoribus in eam personam consenserint, sed tantum explicando numerum eorum, qui vota tulerunt. Nam abhinc nulli variare licet. *cap. 58. de Elect.*

43 Ait Pontifex: *Ut is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel major, & sanior pars,* relative ad totum Capitulum, consenserit. Desit illa collatio zeli ad zelum, meritique ad meritum, ut hodie sola illa numeri ad numerum comparatio supersit, quia vota oportet esse secreta.

44 Hac collatione absoluta Præses ab Electoribus petit: *Placetne vobis electionem publicari?* Respondentibus illis: *Placet.* Nomine omnium dicit: *talem eligo, electumque pronuntio, & in communi coram vobis promulgo.* His formulis in Germania fere solus locus est, quia ex Concordato Germaniæ Capitulis electionis jus tum in Cathedralibus, tum in Regularibus Ecclesiis reservatur, quo aliæ nationes exciderunt.

45 Juxta Decretum Concilii Lateranensis IV. (a) *Ultra tres menses Cathedralis; vel regularis Ecclesia non vacet Prælati, intra quos (justo impedimento cessante) si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerunt, eligendi potestate ea vice careant, ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proximo præesse dignoscitur, devolvatur.* Refert. *cap. 41. de Elect.*

46 In inferioribus beneficiis Concilium Lateranense III. semestre præscripsit. *Cum Præbendas ecclesiasticas, seu quolibet officia in aliqua Ecclesia vocare contigerit, — intra sex menses personis, quæ digne administrare valeant, conferantur: si autem Episcopus, ubi ad eum (collatio independentem à Capitulo) spectat, conferre distulerit, per Capitulum ordinetur: Quodsi ad Capitulum privative pertinuerit, & infra præscriptum terminum hoc non fecerit, Episcopus secundum Deum cum religiosorum virorum consilio hoc exequatur (tametsi solus Turnarius in culpa fuerit) vel si omnes forte (quia communis est collatio Episcopi, Capitulique) neglexerint, Metropolitanus de ipsis secundum Deum absque aliorum contradictione disponat.* Refert. *cap. 2. de Concess. Præb.*

47 Semestre autem hoc, intra quod provisio beneficiorum ex Decreto Concilii Lateranensis fieri debet, non simpliciter à die vacationis ipsorum beneficiorum, sed à die notitiæ computandum est. *cap. 5. ibi.*

48 Sicut justa ignorantia, ita & aliud quodvis impedimentum juris, factive jus devolutionis tollit. Sic Innocentius III.

(a) Cap. 5. de Jur. Devol.

rescripsit, suspensionem Episcopi in sex illis mensibus nullatenus computari: *Cum illa Lateranensis Concilii Constitutio contra negligentes tantum fuerit promulgata.* Refert. *ibi.*

49 Sex mensibus à notitia vacationis elapsis, ni justum impedimentum probetur, Collatores & Electores ea vice jure providendi beneficio exciderunt; adeo quidem, ut inspecta juris dispositione, ipsa collatio, aut electio post lapsam sex mensium sit nulla. Non enim omnibus placet, Glossæ, aliorumque nonnullorum Interpretum sententia, qui asserunt, moram purgari in electionibus, nisi ultro Superior connivere velit, *cap. 5. de Suppl. Negl.*

50 Post lapsum sex mensium collatio ab inferiore devolvitur ad immediatum ejus Superiorem, utpote illum, in cujus diocesi situm est beneficium, quod conferendum per sex devolutionis hic, & nunc est, quia neglectum fuerat. *c. 3. ibi.*

51 Si autem & ipse Episcopus negligens fuerit tanto tempore, devolvitur provisio ad Archiepiscopum, & ab hoc ad Primatem, si alicubi est, & hinc ad ipsum Pontificem. *cap. 5. dict. tit.*

52 Quoad Exemptos devolutio immediate fit ad Pontificem, utpote exemptorum immediatum Superiorem. Juxta Decretum Concilii Viennensis, si Prælati regulares Prioratus, Ecclesias, administrationes, aut quævis alia beneficia, ad eorum collationem spectantia, intra tempus, à Concilio Lateranensi præscriptum, conferre negligant — Diocesani locorum in non exemptis sua, in exemptis vero Apostolica auctoritate negligentiam super hoc suppleant eorundem. *Clem. un. de Supplem. Negl. Præl.*

53 Præcipit tamen Concilium Diocesanis locorum, ut, supplendo negligentiam Prælatorum, conferant beneficia, servata eorum conditione, & qualitate: illa videlicet, quæ consueverunt per sæculares Clericos gubernari, sæcularibus Clericis: alia vero, quæ duntaxat Religiosis committi sunt solita, vel conferri, Religiosis Monasteriorum, quorum Prælati negligentes fuerint, conferendo, quia juxta receptam regulam devolutio fit cum qualitatibus, & Personis, quæ in prima erant collatione. Nam ipse Superior, quantum supplendo negligentiam intrat in jus inferioris Collatoris, & eodem jure, iisdemque legibus uti debet. *ibi.*

54 Huic regulæ & justus locus est in devolutione ex electione indigni. Bonifacius VIII. provisiones Cathedralium S. Sedis reservavit, si Electores in hujusmodi Ecclesiis vel ipso jure cum eligunt scienter indignum, vel per sententiam, cum formam traditam in Concilio generali non observant, eli-

gendi potestate privantur. *cap. 18. de Election. in 6.*

54 Querebatur ann. 1517. Universitas Parisiensis (a): *Quod sæpe Dignitates, ac beneficia nobilia, & opulentiora personis conferrentur incognitis, & indignis; quæ minime residebant.*

*56 Prævalente remissione disciplinæ, quid in morum doctrina consultius, quam SS. Patrum sententias contra electiones indignorum relegere? En sententiam B. Cælestini (b): *Qui non per singula stipendia, merito virtutum creverit, ad emeritum stipendii ordinem non potest pervenire. Solum Sacerdotium inter ista, rogo, vilius est, quod facilius tribuitur, cum difficilius impleatur. Inquit S. Leo (c): Si ad honores mundi sine suffragio temporis, sine merito laboris indignum est pervenire, & notari ambitus solent, quos exploratae probitatis documenta non adjuvant; quam diligens, & quam prudens habenda est dispensatio divinatorum munerum, & cælestium dignitatum? Ne in aliquo Apostolica, & Canonica Decreta violentur; & his Ecclesia Domini regenda credatur, qui legitimarum institutionum nescii, & totius humilitatis ignari, non ab infirmis sumere incrementum, sed à summis volunt habere principium. Juxta S. Gregorium Naz. (d). Quis est, qui veritatis propugnatorem unius dieculæ, veluti è luto statuum fingit? Illum inquam, qui cum Angelis stabit, cum Archangelis glorificabit, cum Christo sacerdotio fungetur, ut, quod majus est, dicam, qui Deus erit, aliosque deos efficiet. Quid verbis S. Chrisostomi gravius (e)? Per quam enim, inquit, ineptum, & absurdum est, si, cum emptitium servum introducimus domum, non prius illi aliquid domesticæ suppellectilis tradimus, quam longo experimento sententiæ suæ, atque voluntatis plurima indicia dederit, in Ecclesia Dei non utatur eadem diligentia. Cæterum novitium adhuc in primo constitui-mus ordine, antequam fidei suæ, atque vitæ dederit documenta.*

(a) Univ. Paris. in Appel. (b) S. Cælest. I. ep. ad Episc. Gall. c. 3.

(c) S. Leo ed. 87. ad Episc. Afr. c. 3. (d) S. Greg. Naz. Orat. 1.

(e) S. Chrys. hom. 10. in Epist. I. ad Timoth. c. 3.